EUROPA-
KOMMISSIONEN

UNIONENS HØJTSTÅENDE
REPRÆSENTANT FOR
UDENRIGSANLIGGENDER
OG SIKKERHEDSPOLITIK

Bruxelles, den 22.7.2020
JOIN(2020) 13 final

# FÆLLES RAPPORT TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

# DET SÆRLIGE ADMINISTRATIVE OMRÅDE HONGKONG: ÅRSRAPPORT 2019

**FÆLLES RAPPORT TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET**

**DET SÆRLIGE ADMINISTRATIVE OMRÅDE HONGKONG:**

**ÅRSRAPPORT 2019**

## Resumé


Siden Hongkong blev overdraget til Folkerepublikken Kina i 1997, har Den Europæiske Union (EU) og dens medlemsstater nøje fulgt den politiske og økonomiske udvikling i Det Særlige Administrative Område Hongkong. EU fastholder sin "ét Kina"-politik og støtter "ét land, to systemer"-princippet og gennemførelsen heraf. I overensstemmelse med det tilsagn, som Europa-Parlamentet fik i 1997, forelægger Kommissionen en årsrapport om udviklingen i Hongkong. Dette er den 22. rapport, og den dækker 2019.

For Hongkong var 2019 et usædvanligt udfordrende år med vedvarende uro, der oprindelig blev udløst af et antal ændringsforslag til loven om udlevering, som blev førstebehandlet i det lovgivende råd den 3. april 2019. Årets anden halvdel var præget af store demonstrationer, protester og tilhørende vold, besættelse af universiteterne, hærværk og afbrydelse af transportnet, lufthavn og andre aspekter af dagligdagen. Demonstranterne stillede fem krav til regeringen i Hongkong. Bag uroen lå bl.a. politiske og socioøkonomiske bekymringer. Regeringens reaktion var at trække udleveringslovforslaget tilbage, påberåbe sig konstitutionel nødret for første gang siden 1967 med henblik på indførelse af et maskeringsforbud og indlede en begrænset samfundsdialog med protestbevægelsen. Demonstranternes krav om en undersøgelseskommission med et vidtrækkende kommissorium blev understøttet af påstande om politivold. Hongkongs regering nægtede imidlertid at nedsætte en sådan uafhængig kommission. Den uafhængige politiklagemyndighed (IPCC) er i færd med at gennemgå flere sager om påståede overgreb begået af politiet og skal offentliggøre en foreløbig rapport primo 2020. Der er imidlertid sat spørgsmålstegn ved, om den har tilstrækkelige beføjelser.

Den fredelige gennemførelse af valget til distriktsrådene i november skabte håb om aftagende voldelighed. Den historisk høje valgdeltagelse på 71,2 % vidnede om, hvor stor betydning Hongkongs befolkning tillægger udøvelsen af sine demokratiske rettigheder. I kølvandet på afstemningen var der året ud fortsat massedemonstrationer, som hovedsagelig var fredelige, og enkelte voldelige episoder.

EU opfordrer fortsat Det Særlige Administrative Område Hongkong og dets statsforvaltning til at genoptage valgreformen i overensstemmelse med forfatningen og nå til enighed om et valgsystem, som er demokratisk, fair, åbent og gennemsigtigt. Almindelige direkte valg ville sikre Hongkongs regering større støtte fra befolkningen og legitimitet og dermed bidrage til bestræbelserne på at nå Hongkongs økonomiske mål og tackle de socioøkonomiske udfordringer. Der er brug for en overbevisende reaktion på de klager, der kommer til udtryk gennem de vedvarende protester, for at sikre Hongkongs stabilitet på længere sigt.

Der er stigende bekymring over udhulingen af princippet om "ét land, to systemer" og med hensyn til Hongkongs autonomi. Generelt bliver centrale frihedsrettigheder stadig respekteret i Hongkong, og retsstatsprincippet og retsvæsenets uafhængighed opretholdes som vigtige sikkerhedsforanstaltninger. Man har imidlertid kunnet iagttage visse bekymrende tendenser i henseende til ytringsfrihed, især i forbindelse med de vedvarende protester. Højesterets afgørelse den 18. november om, at maskeforbuddet var forfatningsstridigt, udløste bemærkninger fra Beijing om, at Hongkongs domstole ikke kan tage stilling til, om

Hongkongs lovgivning er forfatningsstridig eller forenelig med Hongkongs "Basic Law". Enhver indskrænkning af domstolenes beføjelser i denne henseende vil underminere Hongkongs autonomi, herunder domstolenes uafhængighed og retsstatsprincippet. Indsatsen over for korruption var fortsat energisk og solid.

På det økonomiske område var 2019 et vanskeligt år for Hongkong med et fald i BNP på 1,2 % og det første budgetunderskud i 15 år. Dette skyldtes primært udefrakommende faktorer, som allerede gjorde sig gældende mod slutningen af 2018, dvs. opbremsningen i den kinesiske økonomi og handelskrigen mellem USA og Kina, om end den interne uro i anden halvdel af 2019 havde en kritisk virkning, især på turistrelaterede sektorer. Hongkong har imidlertid store offentlige reserver og valutareserver, som sætter det i stand til at modstå et udfordrende miljø, sikre valutastabilitet og støtte erhvervslivet. Den finansielle sektor og banksektoren er fortsat robuste og meget konkurrencedygtige, hvorfor Hongkong fortsat kan være verdens største centrum for børsintroduktioner (IPO) og undgå panikudløst kapitalflugt.

Det europæiske erhvervsliv i Hongkong er blevet påvirket i varierende grad af den økonomiske situation og uroen. De europæiske virksomheder forholder sig hovedsagelig afventende, om end de er dybt bekymrede over det politiske dødvande, volden og det hidtil usete pres på erhvervslivet. Det europæiske erhvervsliv roser Hongkongs solide retssystem, retsvæsenets uafhængighed, de grundlæggende rettigheder og friheder og et forretningsklima uden politisk indblanding som de centrale elementer i områdets konkurrencedygtighed. En udhuling af disse aktiver vil få negative virkninger for Hongkongs tiltrækningskraft i denne forbindelse og dets fortrin frem for andre forretningsknudepunkter.

EU udstedte adskillige erklæringer i årets løb.  EU's talsmand afgav erklæringer henholdsvis den 12. juni, den 1. juli og den 13. august. Unionens højtstående repræsentant afgav tre erklæringer på vegne af EU henholdsvis den 17. august, den 2. oktober og den 18. november. Disse erklæringer understregede problemerne, f.eks. behovet for, at der blev:

- taget afstand fra vold
- indledt en inkluderende dialog, idet EU var parat til at støtte dem, der havde viljen til at arbejde henimod en nedtrapning og for at etablere en sådan dialog
- sikret overholdelse af centrale frihedsrettigheder
- iværksat en omfattende undersøgelse af volden, magtanvendelsen og baggrunden for protesterne.

Europa-Parlamentet afholdt en debat den 18. juli om Hongkong og vedtog en beslutning om situationen.

**Politisk udvikling**

2019 var kendetegnet ved debatten om **forslaget til lov om gerningsmænd på flugt og om gensidig bistand i straffesager ("udleveringslovforslaget")** og de protestaktioner, som blev udløst af den foreslåede foranstaltning. Hongkongs sikkerhedskontor (Bureau of Security) fremsatte forslaget i februar 2019 med henblik på at lette udleveringen af gerningsmænd til Kina, Taiwan og andre steder. Manglen på et retsgrundlag for udlevering af en borger fra Hongkong, som anklages for mord, til Taiwan, blev nævnt som en af begrundelserne for lovændringen.

Udleveringslovforslaget blev skarpt kritiseret af de juridiske erhverv, erhvervslivet og civilsamfundet. Hovedårsagerne til kritikken var, at det oprindelige udkast indeholdt en lang række lovovertrædelser, at det ikke indeholdt bestemmelser om tilstrækkelig kontrol med de foreslåede udleveringssager, og at retssystemet på fastlandet ikke sikrede tilstrækkelig

beskyttelse af menneskerettigheder og retfærdig rettergang. Som reaktion reviderede Hongkongs regering forslaget, idet den nedbragte antallet af lovovertrædelser, der kunne udløse udlevering, fra 46 til 37, og specificerede, at straframmen for sådanne overtrædelser skulle være fængsel i mindst tre år. Befolkningens modstand mod forslaget voksede, der blev holdt store demonstrationer, og der blev debatteret intenst i det lovgivende råd (LegCo).

Mens konfrontationerne om emnet eskalerede, indskrænkede regeringen kontrollen med lovforslaget i LegCo-udvalget. Tilføjelsen af yderligere sikkerhedsforanstaltninger til lovforslaget lagde ikke en dæmper på befolkningens modstand. Civil Human Rights Front hævdede, at en million mennesker deltog i en protestmarch mod lovforslaget den 9. juni. Regeringsleder Carrie Lam bekendtgjorde den 15. juni, at udleveringslovforslaget var udskudt, men ikke opgivet. Endnu en demonstration den 16. juni tiltrak angiveligt to millioner deltagere, hvilket er den største forsamling i Hongkongs historie. Begge demonstrationer var fredelige. Siden blev det lovgivende råds bygning og andre regeringsbygninger mål for demonstranterne. Den 1. juli blev det lovgivende råds bygning gennemsøgt af nogle demonstranter med store skader til følge, hvorefter bygningen var lukket i tre måneder. Det vakte offentligt ramaskrig, da en gruppe maskerede mænd udøvede voldelige overfald på passagerer på en MTR-station i Yuen Long. Overfaldet fandt sted efter en demonstration mod udleveringslovforslaget og advarsler om, at der ville blive gjort gengæld mod demonstranterne, hvis de tog til Yuen Long. Politiet blev kraftigt kritiseret for ikke at gribe rettidigt ind mod voldshandlingerne. IPCC behandler i øjeblikket denne hændelse.

Lovforslaget blev først fuldstændigt og officielt trukket tilbage den 23. oktober. Den delvise indrømmelse i juni lagde ikke låg på protesterne, og demonstranterne stillede nu fem krav:

1. lovforslaget skulle officielt trækkes tilbage
2. der skulle nedsættes en uafhængig undersøgelseskommission til at undersøge sagerne, herunder den påståede politivold under urolighederne
3. der skulle sættes en stopper for myndighedernes brug af ordet "oprør" (riot) som betegnelse for demonstrationerne, idet oprør er en lovovertrædelse med en straframme på op til 10 års fængsel
4. de arresterede skulle have amnesti, og
5. der skulle indføres almindelige direkte valg af regeringsleder og til det lovgivende råd i overensstemmelse med bestemmelserne i forfatningen.

**Den "lederløse", men velorganiserede protestbevægelses taktik ændrede sig i løbet af demonstrationerne**. Ud over regelmæssige godkendte og ikkegodkendte møder og marcher var der gentagne blokeringer af Hongkongs transportsystem. Massive besættelsesaktioner og protester i den internationale lufthavn fra juli til september skabte alvorlige afbrydelser af beflyvningen og affødte adgangsbegrænsning til terminalerne. Transportsystemet har været et særligt mål for afbrydelse og hærværk i lyset af demonstranternes påstande om, at det selskab, der driver transportnettet, i hemmelig forståelse med regeringen har gjort sit til at hæmme demonstrationerne ved f.eks. at lukke stationer i nærheden af, hvor de blev afholdt. Forretningskæder, hvis ejere eller ledelse opfattes som Beijing-tilhængere, blev også mål for vandalisering.

Regelmæssige og alvorlige voldshandlinger, f.eks. kast med benzinbomber og andre genstande, har skæmmet demonstrationerne. Radikaliseringen af nogle af deltagerne i protestbevægelsen vækker bekymring. Politiet har hyppigt valgt at benytte tåregas og affyring af gummikugler og beanbags. Der er også blevet skudt med skarpt. I årets løb blev der fundet flere improviserede eksplosive anordninger. I november blev en demonstrant alvorligt såret i maven af skud affyret af politiet, en demonstrant døde efter et fald fra et parkeringshus, og en

mand fik alvorlige brandsår, da der blev sat ild til ham efter et sammenstød med demonstranter.

Der er fremsat **talrige beskyldninger mod de retshåndhævende myndigheder om yderligheder og overgreb**. Nogle af disse hændelser er blevet filmet. Beskyldningerne bliver undersøgt af politiklagemyndigheden (IPCC), som har fået til opgave inden primo 2020 at udarbejde en officiel rapport over politistyrkens håndtering af demonstrationerne. Mange i protestbevægelsen mangler tiltro til IPCC, hvis troværdighed blev beklikket, da det organ med fem internationale eksperter, som regeringen havde udpeget i september 2019 til at bistå IPCC med arbejdet, trådte tilbage. Eksperterne hævdede offentligt, at IPCC manglede de fornødne efterforskningsmæssige beføjelser og kompetencer. Offentliggørelsen af IPPC's foreløbige rapport er blevet forsinket, idet man har afventet resultatet af en retslig undersøgelse med henblik på at kontrollere, om IPCC har de påkrævede beføjelser til at gennemføre efterforskning i forbindelse med civile uroligheder.

I november **besatte demonstranter universiteter**. Det kinesiske universitet og det polytekniske universitet var scene for voldelige sammenstød med politiet og flere dage lange besættelser. Der var mange kvæstede og talrige anholdelser. Flere prominente figurer fra civilsamfundet, herunder nogle, som traditionelt har støttet Beijing, gjorde en indsats for at mægle mellem politi og demonstranter og sikrede nogle af demonstranterne sikker passage. Der blev udtrykt stor bekymring over anholdelsen og mishandlingen af lægeligt personale, som ydede førstehjælp på det polytekniske universitet. Det blev bemærket, at dette afholdt kvæstede demonstranter fra at søge lægehjælp, og at det krænkede humanitære normer. Som følge af skaderne på faciliteterne og den hektiske atmosfære afbrød universiteterne deres semester og overgik til fjernundervisning. Valget til distriktsrådene i november indvarslede en roligere periode i december, hvorefter der igen blev afholdt massedemonstrationer og marcher, som stort set var ikkevoldelige. Politiet udviste større parathed til at tillade forsamlinger, og Civic Human Rights Front (CHRF) fik tilladelse til at arrangere en march for første gang siden august. Der er fortsat bred støtte til protestbevægelsen. Fremmødet ved de godkendte marcher har fortsat været stort, og CHRF anslår, at 800 000 mennesker deltog i en march den 8. december for at markere FN's Menneskerettighedsdag.

**Hongkongs regerings reaktion på den vedvarende uro har bl.a. omfattet brug af vidtrækkende nødretsbeføjelser**, der stammer fra kolonitiden. I oktober aktiverede regeringslederen nødretsbekendtgørelsen (Emergency Regulations Ordinance (ERO)) af 1922 for at kunne indføre maskeforbud i forbindelse med offentlige forsamlinger med virkning fra den 5. oktober ("Prohibition on Face Covering Regulation"). Det var første gang siden 1967, at sådanne beføjelser blev bragt i anvendelse. Selv om dette tiltag blev bifaldet af mange på den systemvenlige fløj, vakte det også skarp kritik for sin medfølgende begrænsning af frihedsrettigheder, muligheden for at håndhæve forbuddet og manglen på kontrolbeføjelser til lovgiverne.

En retlig indsigelse udmøntede sig i, at højesteret den 18. november fastslog, at forbuddet var uforeneligt med forfatningen, og at lovens medfølgende begrænsninger af rettigheder ansås for uforholdsmæssige i forhold til regeringens legitime mål med den. Den øverste appeldomstol har endnu ikke afsagt sin afgørelse af sagen.

Den 26. september måtte Carrie Lam besvare svære spørgsmål fra 150 borgere ved det hidtil eneste eksempel på **offentlig samfundsdialog**. Under regeringens kontor for politisk innovation og koordinering er der oprettet et dialogkontor til at styre dialogbestræbelserne. Internationale partnere, herunder EU, har opfordret til at gøre mere for at intensivere dialogen med henblik på at nedtrappe situationen. Civilsamfundet har også forsøgt at fremme dialog.

Den 21. november vedtog den amerikanske kongres to love om Hongkong: **US Hong Kong Human Rights and Democracy Act** og Protect Hong Kong Act. Folkerepublikken Kinas regering og Hongkongs regering rettede en skarp kritik af dette tiltag. Men mange i protestbevægelsen tog godt imod det. Demokratiloven bestemmer, at der skal foretages en regelmæssig vurdering af, i hvilken grad Hongkongs autonomi opretholdes, på baggrund af den særlige handelsstatus, som USA har givet Hongkong, og fastlægger et grundlag for eventuelle sanktioner mod enkeltpersoner, som overtræder menneskerettighederne i Hongkong. Beskyttelsesloven forbyder eksport af visse varer af retshåndhævende karakter til Hongkong.

**Valget til distriktsrådene** blev afholdt den 24. november trods frygt hos nogen i protestbevægelsen for, at afstemningerne ville blive indstillet i lyset af uroligheder. Valgkampen blev skæmmet af vold i form af fysiske angreb på kandidater og hærværk på partikontorer. Selve valget blev imidlertid afviklet i en fredelig atmosfære, og der var en hidtil uset høj stemmeprocent på 71,2 %. Pandemokratiske repræsentanter sikrede sig 395 af 452 pladser og flertallet i 17 ud af 18 råd. Distriktsrådene har kun begrænsede rådgivende og politiske beføjelser, og de administrerer store budgetter. Imidlertid besætter distriktsrådsmedlemmer 117 ud af de 1 200 pladser i den valgkomité, som udvælger regeringslederen, og den pandemokratiske faktion i valgkomitéen er nu blevet styrket forud for den næste, planlagte udnævnelse af en regeringsleder i 2022.

Den vedvarende uro og regeringens reaktion på den har belastet den offentlige støtte til regeringen. Resultaterne af en opinionsundersøgelse, der blev igangsat i oktober, afslørede, at støtten til regeringslederen var faldet til 20,2 %, hvilket er det laveste niveau nogensinde. Andre undersøgelser mod årets slutning understregede den ødelæggende virkning, som protesterne har for befolkningens tillid til myndighederne.

**EU afgav adskillige erklæringer som reaktion på udviklingen i Hongkong i årets løb**. Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik (HR/NF) afgav erklæringer på vegne af EU den 18. november, den 2. oktober og den 17. august. Der blev også udstedt en fælles erklæring med Canadas udenrigsminister den 17. august. Den højtstående repræsentants talsmand udstedte erklæringer den 13. august, den 1. juli og den 12. juni. Europa-Parlamentet afholdt en hastedebat den 18. juli om situationen i Hongkong og vedtog en beslutning om situationen. Der blev henvist til situationen i Hongkong i erklæringer fra EU til det tredje udvalg under FN's Generalforsamling og til FN's Menneskerettighedsråd.

## Rettigheder, frihedsrettigheder og lige muligheder

**Støtten til selvbestemmelse eller selvstændighed førte fortsat til udelukkelse fra valgprocessen.** Joshua Wong, generalsekretær i Demosistō-partiet, blev udelukket fra at stille op som kandidat ved valget til distriktsrådene den 24. november. Han var den eneste blandt 1 098 kandidater til distriktsrådene, der blev diskvalificeret. I tre breve til myndighederne og som svar på spørgsmål fra den valgtilforordnede lagde Joshua Wong afstand til sin tidligere støtte til selvstændighed. Den valgtilforordnede påstod i sin forklaring på diskvalifikationen, at hverken Wong eller Demosistō reelt havde ændret standpunkt med hensyn til selvstændighed.

I september 2019 behandlede højesteret udelukkelsen af Agnes Chow fra at stille op til suppleringsvalget til det lovgivende råd i 2018 på grundlag af hendes tilhørsforhold til Demosistō og partiets opbakning til selvbestemmelse. Højesteret tog Agnes Chows andragende om proceduremæssige forhold til følge, idet den fandt, at hun ikke havde fået rimelig mulighed for at svare på påstanden om, at hun ikke ville respektere forfatningen.

Dommeren afgjorde, at der forelå en krænkelse af princippet om patere legem ("natural justice or procedural fairness"). Han tilføjede imidlertid i sin afgørelse, at opbakning til selvbestemmelse eller selvstændighed ikke ville være foreneligt med forfatningen.

Hongkongs **medier**, herunder onlinemedier, er stadig mangfoldige og nyder fortsat en høj grad af frihed. Der udtrykkes imidlertid bekymring over den politiske indflydelse på visse dele af medierne og over selvcensur. Det har også vakt bekymring, at journalister angiveligt er under angreb, herunder at politiet bruger vold mod dem i forbindelse med demonstrationer, og at der lægges hindringer i vejen for deres arbejde i forbindelse med uroen. Blandt andre Udenrigskorrespondenternes klub og Hongkongs journalistforbund har udsendt erklæringer[1] herom. Hongkong blev placeret på en 73. plads i pressefrihedsindekset, som udarbejdes af Journalister Uden Grænser (RSF).

**Forsamlingsfriheden** blev stort set respekteret i et ellers vanskeligt år for den offentlige orden, idet myndighederne gav tilladelse til mange offentlige forsamlinger og protestmarcher. Efterhånden som volden intensiveredes, skete det oftere, at der blev givet afslag på sådanne forsamlinger af sikkerhedsmæssige årsager. En af konsekvenserne var en øget tendens til ikkegodkendte forsamlinger med en tilhørende risiko for konfrontationer mellem demonstranter og politiet.

**LGBTI-personers rettigheder**. Den nye formand for kommissionen til fremme af lige muligheder (EOC), Ricky Chu Man-kin, har givet udtryk for, at der vil blive gjort en indsats for at fremme foranstaltninger til bekæmpelse af forskelsbehandling for at beskytte LGBTI-personers rettigheder. I øjeblikket omfatter ligestillingslovgivningen kun køn, handicap, race og familiestatus. De sager, som LGBTI-aktivister har indbragt for domstolene, har givet visse resultater med hensyn til reform af lovgivningen. EU's kontor deltog sammen med andre missioner i den årlige LGBTI-parade.

Hongkong fortsatte med at gøre en indsats for at bekæmpe **menneskehandel** og har udarbejdet en handlingsplan til dette formål. Der afsættes yderligere ressourcer til foranstaltninger som f.eks. screening af mulige ofre. Hongkongs kludetæppe af love til bekæmpelse af menneskehandel frem for en enkelt lov nævnes som en svaghed i Hongkongs indsats. EU og Hongkong fortsatte deres tætte samarbejde om dette problem. Menneskehandel blev drøftet på det årlige strukturerede dialogmøde mellem EU og Hongkong i november. Den fjerde årlige workshop mellem EU og Hongkong om forebyggelse af menneskehandel, som finansieres i henhold til EU's TAIEX-program, fandt sted den 12.-13. december. Her blev der drøftet problemer, der vækker bekymring begge steder, såsom samarbejde med civilsamfundet og den private sektor og menneskehandel med børn.

Der er fortsat mangler med hensyn til at sikre **udenlandske husarbejdere** effektiv lovgivningsmæssig beskyttelse. Den lovbestemte mindsteløn gælder ikke disse arbejdstagere, som skal bo hos deres arbejdsgivere, og de skal finde nyt arbejde inden to uger efter at have mistet deres arbejde, hvis de vil undgå udvisning. Regeringen har gjort nogle tiltag for at imødekomme bekymringerne, herunder oprettelse af en hotline for udenlandske husarbejdere, som ønsker råd og vejledning. Der er også indført øget screening af sådanne arbejdstagere for at finde eventuelle tilfælde af menneskehandel og tvangsarbejde. EU's kontor var vært for en filmfremvisning og en paneldiskussion om udenlandske husarbejderes rettigheder på det kinesiske universitet den 15. september.

[1] Begge har udsendt specifikke erklæringer om vold, som er tilgængelige her: https://www.fcchk.org/fcc-statements/?wpv_aux_current_post_id=1532&wpv_view_count=861-TCPID1532&wpv_paged=2

**Fattigdommen og den manglende ligestilling er fortsat kilde til reel bekymring**, idet ca. 20 % af befolkningen lever under fattigdomsgrænsen. Kun få har råd til at købe en bolig i verdens dyreste ejendomsmarked, og næsten 45 % af befolkningen bor i lejebolig i offentligt boligbyggeri. Regeringslederen bekendtgjorde flere foranstaltninger til afhjælpning af socioøkonomiske klager i sin politiske erklæring den 16. oktober.

**Bekæmpelsen af korruption** var fortsat energisk og solid. Hongkong har meget høje standarder for gennemsigtighed og foranstaltninger til bekæmpelse af korruption. Myndighederne og de politiske ledere og virksomhedslederne anerkender, at gennemsigtighed er afgørende for at opretholde Hongkongs stærke position som internationalt forretningsknudepunkt.

## Økonomisk udvikling

**Hongkongs økonomi forværredes betydeligt i 2019** med et fald på 1,2 % i BNP. I første halvdel af året fortsatte økonomien den nedtur, der startede i 2018, og resulterede i en vækst i BNP på kun 0,6 % i forhold til året før. Hongkongs afhængighed af handel og international finansvirksomhed og dets rolle som brohoved for handel, forretning og finanstransaktioner mellem Kina og resten af verden gør det særlig sårbart over for modvind udefra og udviklingen på fastlandet. Efter at uroen startede i juni, gik Hongkongs økonomi i recession og endte med et BNP på -2,8 % i løbet af andet halvår.

Inden udgangen af 2019 kunne Hongkong notere sit **først budgetunderskud i 15 år** på grund af et lavere salg af jord, et mindre skatteprovenu og stigende udgifter. I september nedgraderede Fitch Ratings Hongkongs kreditvurdering til AA (fra AA+) med en negativ prognose, og Moody's ændrede også Hongkongs prognose til negativ. Selv efter nedgraderingen forblev Hongkong imidlertid solidt forankret i sin investment grade og har store offentlige reserver på ca. 40 % af BNP.

Hongkongs **udenrigshandel** blev negativt påvirket af det udfordrende omgivende miljø. Vareeksporten og -importen faldt med henholdsvis 4,1 % og 6,5 % i årets løb. Dette smittede igen af på de handelsrelaterede servicesektorer, som står for ca. 20 % af Hongkongs beskæftigelse og BNP. Herudover **faldt detailsalget fuldstændig sammen** i andet halvår på grund af uroen og endte 11,1 % lavere for året som helhed. Væksten i udenrigshandel, detailsalg og BNP var allerede aftaget i 2018 og viste, at økonomien var ved at tabe fart, længe inden uroen begyndte i juni.

En af de mest synlige konsekvenser af uroen har været **faldet i antallet af turister**. Efter juni faldt turisttilstrømningen med 39 % i forhold til året før. Traditionelt er ca. 80 % af turisterne fra det kinesiske fastland, og det anslås, at de aftager omtrent 40 % af det samlede detailsalg i byen, især i luksussektoren. Ud over detailsalget mærkede også hotel- og restaurationsbranchen, føde- og drikkevaresektoren og transportsektoren faldet i turisttilstrømningen.

Trods nedgangen steg **arbejdsløsheden** kun marginalt fra 2,8 % i sidste kvartal af 2018 til 3,3 % i sidste kvartal af 2019. Arbejdsmarkedet kan dog komme under større pres, hvis økonomien ikke retter sig. Inflationen var fortsat under kontrol med en underliggende inflation i forbrugerpriserne på 3 % for hele året.

**Ejendomspriserne** faldt med 4,5 % fra maj til december, men takket være en god start på året steg priserne med 5,4 % for 2019 som helhed. Hongkong er fortsat en af verdens dyreste byer for boligkøbere. Den gennemsnitlige ventetid på offentlige lejeboliger er nu oppe på 5,4 år.

Selv om **finanssektoren** har været mere robust end resten af økonomien på grund af den store eksponering for Kina og regionen og den forholdsvis beskedne betydning af lokale transaktioner, gik den ikke fuldstændig fri af følgerne af nedgangen. Antallet af børsintroduktioner faldt i tredje kvartal men steg igen fra september, herunder Alibabas massivt omtalte sekundærnotering. I året som helhed beholdt Hongkong sin placering som verdens førende børsintroduktionscentrum. Imidlertid faldt den daglige omsætning i markedet med 18,9 % i forhold til året før, og Hang Seng-indekset haltede efter de større indekser. Tendenserne på aktiemarkedet blev stærkt påvirket af udviklingen på det kinesiske fastland og de vedvarende spændinger i handelsrelationerne mellem USA og Kina. Banksektoren forblev imidlertid solid og havde kapitaliserings- og likviditetsniveauer over internationale standarder. Hongkong har også store valutareserver til støtte for sit currency board for Hongkongdollar og har generelt undgået panikudløst kapitalflugt.

Hongkong fortsatte med at profilere sig som et knudepunkt for **grøn finansiering** i regionen baseret på sin formueforvaltningssektor og regeringens understøttende politik for grøn finansiering. Der blev rejst 1 mia. USD i maj 2019 gennem den første udstedelse af grønne statsobligationer denomineret i USD. I 2019 fokuserede Hongkongs myndigheder også på udvikling af markedsinfrastrukturen (dvs. på opbygning af grøn finansieringskapacitet i de finansielle institutioner).

Der blev gennemført en **revisionsreform** i 2019, hvorved finansrapporteringsrådet (FRC) blev omdannet til at være en uafhængig tilsynsmyndighed, der regulerer revisorer, og overgangen fra selvregulering til uafhængigt tilsyn i overensstemmelse med internationale standarder blev fremskyndet. I november 2019 vedtog Hongkongs Securities and Futures Commission (SFC) en ny tilgang til regulering af **virtuelle platforme for handel med aktiver**, som gjorde dem frivillige. Kun aktører, som opfylder høje lovbestemte standarder, kan få handelstilladelse. **Det hurtigere betalingssystem** (FPS) er blevet videreudviklet med indbyrdes forbundne e-tegnebøger i forskellige banker, herunder betalinger i renminbi. Selv om der også udbydes e-tegnebøger på det kinesiske fastland, er der endnu ikke etableret sammenkobling.

For så vidt angår **Hongkongs regerings støtte til økonomien** kunne Hongkongs monetære myndigheder (HKMA) følge den amerikanske centralbank, Federal Reserve, og sænke sin rente flere gange i årets løb. Den konjunkturdæmpende kapitalbuffer blev også nedbragt i oktober fra 2,5 % til 2 % for at støtte bankudlån. På den finanspolitiske front iværksatte regeringen hjælpepakker for 30 mia. HKD (3,5 mia. EUR). Dette skete med det primære formål at lette husholdningernes økonomiske byrder, støtte SMV'erne og understøtte transportsektoren og turistsektoren. Iagttagere kritiserede pakkerne for at være for små, idet de kun udgjorde 1 % af BNP. Der er værd at notere her, at IMF i november rådede til øgede offentlige udgifter for at støtte økonomien og afhjælpe strukturelle forandringer (boligmangel, ulighed i indkomster osv.).

I oktober afgav regeringslederen sin **politiske erklæring for 2019** med fokus på boliger og velfærd. Med hensyn til velfærd gentog erklæringen de tidligere bekendtgjorte hjælpepakker suppleret med et kludetæppe af nye foranstaltninger. Med hensyn til boliger var det mest iøjnefaldende forslag at anvende ekspropriationsbekendtgørelsen til at fratage ejendomsudviklere jord, der er beliggende i zoner beregnet til tæt boligbyggeri, men for hvilke der endnu ikke foreligger udviklingsplaner, og at bruge jorden til offentligt boligbyggeri.

Gennem hele 2019 forholdt de **europæiske virksomheder** sig i det store og hele afventende. Disse virksomheder, der benytter Hongkong som et regionalt knudepunkt for aktiviteter i den asiatiske stillehavsregion, blev primært påvirket af handelskrigen mellem USA og Kina og

den svage globale handel. For virksomheder, der har fokus på lokalt salg, vakte uroen stor bekymring, især i detailsektoren (navnlig luksusvarer), hotel- og restaurationsbranchen og fødevare- og drikkevaresektoren. De fleste sektorer oplevede betydelige fald i salgstallene, især på grund af det bratte fald i de besøgendes og forbrugernes købelyst. Visse virksomheder besluttede at skære ned på aktiviteterne. Hvis situationen ikke bedres, kan virksomhederne blive tvunget til at overveje yderligere forholdsregler.

Det nu opgivne udleveringslovforslag og processen for vedtagelse heraf vakte stor bekymring blandt de europæiske virksomheder. Da uroen brød ud, fordømte de europæiske virksomheder enstemmigt volden og udtrykte deres stærke bekymring over det politiske dødvande, og hvordan det påvirkede forretningsklimaet i Hongkong.

Det voksende politiske pres og indblandingen i normal forretningsførelse var nye elementer i Hongkong i 2019, som blev modtaget med bekymring i erhvervslivet generelt. Hongkongs operationelle effektivitet, rollen som det kinesiske fastlands primære offshore finanscentrum, den høje grad af autonomi, det uafhængige retsvæsen og den generelle overholdelse af retsstatsprincippet opfattes som centrale konkurrencefordele. Enhver udhuling af disse vil gøre Hongkong mindre tiltrækkende som internationalt forretningsknudepunkt.

**Handelspolitik og andre politikker**

I marts indgik Hongkong en **frihandelsaftale** med Australien. Frihandelsaftalen med ASEAN-landene (indgået i 2017) trådte i kraft vedrørende Laos, Myanmar, Singapore, Thailand, Vietnam og Malaysia i 2019. Hongkong bekendtgjorde også offentligt sin hensigt om at tilslutte sig RCEP (det regionale vidtrækkende økonomiske partnerskab) og indlede yderligere forhandlinger om frihandelsaftaler, navnlig med Thailand og med Det Forenede Kongerige efter dettes udtræden af EU. Der blev ikke indgået nye aftaler om fremme og beskyttelse af investeringer i 2019, om end der føres forhandlinger med Rusland, Iran og Tyrkiet.

Hongkongs regering prioriterer fortsat at tilskynde til **forskning og innovation**. Ifølge regeringslederens politiske erklæring var der en omlægning af flere støtteordninger for innovation og teknologi på vej. For at støtte innovation indførte Hongkong også et system til registrering af allerede meddelte patenter (OGP). Der tilskyndes også til innovation inden for finansiering med det formål at gøre Hongkong til førende inden for teknologier til finansielle tjenesteydelser (såkaldt "fintech") og grøn finansiering. I 2019 blev byens første otte virtuelle banklicenser udstedt, og den første udstedelse af grønne statsobligationer for 1 mia. USD[2] blev gennemført.

**Miljøbeskyttelse og dekarbonisering** var fortsat væsentlige udfordringer for Hongkong i 2019. På affaldsområdet tog regeringen skridt til at reducere anvendelsen af sugerør af plast og fødevarebeholdere af skumplast på spisesteder for især statslige medarbejdere. Imidlertid lader en afgiftsordning for affald, der længe har været drøftet efter fremlæggelse for det lovgivende råd i november 2018, stadig vente på sig. Den eneste bemærkelsesværdige plan for håndtering af den stigende affaldsmængde fra byen er opførelse af en stor forbrændingsanstalt. Politikker og instrumenter til nedbringelse, nyttiggørelse og genanvendelse af affald er stort set stadig fraværende. Et betydeligt fremskridt med hensyn til luftforurening skete med ikrafttrædelsen i januar 2019 af en bekendtgørelse om, at fartøjer i Hongkongs farvand kun må benytte brændstof med et begrænset svovlindhold (ikke over

[2] Hongkong har udarbejdet et program for grønne obligationer for op mod 100 mia. HKD (11,5 mia. EUR). I maj afslørede Hongkongs monetære myndigheder (HKMA) et række foranstaltninger til støtte og fremme af Hongkongs udvikling af grøn finansiering.

0,5 %). Hongkong offentliggjorde også en offentlig høring om dekarbonisering med henblik på at udforme en langsigtet dekarboniseringsstrategi for området.

## Forbindelserne mellem Hongkong og det kinesiske fastland

De vedvarende protester har haft en markant indvirkning på forholdet mellem Hongkong og det kinesiske fastland. Folkerepublikken Kinas regering har offentligt støttet myndighedernes magtanvendelse mod demonstranter. Endvidere har den på grundlag af meget spinkel dokumentation hævdet, at demonstranterne er et redskab for dem, der forsøger at gøre Hongkong selvstændigt, og at udenlandske magter har anstiftet uroen. Fastlandet har henvist til socioøkonomiske klager som den primære drivkraft bag befolkningens utilfredshed. Præsident Xi Jinping beskrev volden som "en klar udfordring" af "ét land, to systemer"-princippet.

Der er støt stigende frygt for, at Hongkongs "høje grad af autonomi" ifølge "ét land, to systemer"-princippet bliver udhulet.

Medierne har berettet om en stigning i antallet af soldater fra Folkets Befrielseshær (PLA), der er udstationeret i Hongkong. En afdeling PLA-soldater rykkede ud fra deres kaserne i Kowloon i november for at rydde barrikader og fjerne rester, der var blevet efterladt på vejene under uroen. I henseende til forfatningen kan Hongkongs regering anmode PLA om assistance ved katastrofer eller til opretholdelse af den offentlige orden. Der var imidlertid ikke afgivet en sådan anmodning i dette tilfælde.

Efter højesterets afgørelse om, at maskeforbuddet var forfatningsstridigt, udtalte en talsmand for Folkerepublikken Kinas komité for lovgivningsanliggender, at kun Den Nationale Folkekongres' stående udvalg kan afgøre, hvorvidt Hongkongs love er forenelige med forfatningen. Hongkongs advokatforening bemærkede i en erklæring, at denne fortolkning var "retligt ukorrekt", at domstolene i Hongkong tidligere havde standset forfatningsstridige love, og at enhver antydning af, at Hongkongs domstole ikke kan foretage domstolsprøvelse i henseende til forfatningen, afgrænser udøvelsen af de retslige beføjelser, som disse domstole altid har haft, og er i strid med forfatningen.

Den politiske uro har lagt et stigende pres fra begge sider af det politiske spektrum på Hongkongs erhvervsliv. Ansatte i visse virksomheder i Hongkong er blevet straffet ved hjælp af foranstaltninger som f.eks. afskedigelse for at deltage i demonstrationer og protestmarcher og for kommentarer til støtte for protestbevægelsen på sociale medier. Virksomhederne selv er kommet under pres, hvilket har ført til meget omtalte tilfælde, hvor erhvervsledere tager deres afsked, og der gives offentlige undskyldninger for medarbejdernes politiske synspunkter og handlinger. Virksomheder, der opfattes som prokinesiske, har været under hårde angreb fra protestbevægelsens sympatisører. Dette er i visse tilfælde sket i form af boykot, men også voldelige handlinger, især hærværk på deres lokaler.

I 2019 var Hongkong fortsat et **vigtigt handelsknudepunkt for det kinesiske fastland**, mens fastlandet var Hongkongs langt største handelspartner. Over halvdelen (55 %) af Hongkongs eksport gik til det kinesiske fastland, mens 47 % af Hongkongs import kom fra fastlandet. Omvendt var Hongkong Kinas femtestørste handelspartner i 2018 (efter USA, Japan og Sydkorea). Det kinesiske fastland (især Guangdong-provinsen) er stadig en vigtig base for aktiv forædling for Hongkong.

Hongkong har også fortsat været **Kinas vigtigste offshore finanscentrum og knudepunkt for investeringer**. Det er fastlandets største kilde til indadgående udenlandske direkte investeringer (UDI) med en andel på 54 % (ved udgangen af 2018) og den primære

destination for udadgående UDI med en andel på 65 %. Omvendt var fastlandet Hongkongs næststørste kilde til indadgående UDI (med en andel på 25,5 % af Hongkongs samlede investeringer ved udgangen af 2017)[3]. Ved udgangen af 2019 var 1 241 virksomheder fra fastlandet børsnoteret i Hongkong, og de udgør 51 % af de i alt 2 449 børsnoterede virksomheder i Hongkong, men 73 % af den samlede markedsværdi. Ved udgangen af 2018 var 1 146 virksomheder fra fastlandet børsnoteret i Hongkong, og de udgjorde 50 % af de i alt 2 315 børsnoterede virksomheder i Hongkong, men 68 % af den samlede markedsværdi. Hongkongs og det kinesiske fastlands kapitalmarkeder er forbundet via **Stock Connect-ordningen**, der forbinder Hongkongs børs med børsen i Shanghai og Shenzhen, og **Bond Connect**-ordningen for gensidig markedsadgang på obligationsmarkeder.

I årets løb har Hongkong og det kinesiske fastland fortsat udviklingen af deres forhold inden for rammerne af **aftalen om et omfattende partnerskab** (CEPA). I november underskrev parterne en ændring til CEPA om handel med tjenesteydelser, hvorved der blev indført yderligere liberaliseringsforanstaltninger i sektorer som finansielle og juridiske tjenesteydelser, bygge- og anlægsarbejder, test og certificering, underholdning og turisme. Ændringen skal træde i kraft i juni 2020.

Den længe ventede plan for **Guangdong-Hongkong-Macao Greater Bay Area (GBA)** blev offentliggjort i februar 2019. Hongkong blev identificeret som en af de fire centrale byer i regionen (sammen med Shenzhen, Guangzhou og Macao). Hongkong blev tildelt en ledende rolle i udviklingen af GBA, især med hensyn til liberale erhverv (herunder finansielle tjenesteydelser), og som et globalt offshore knudepunkt for renminbi. Siden frigivelsen af planen er der bekendtgjort foranstaltninger til bl.a. udbygning af samarbejdet om intellektuelle ejendomsrettigheder og told og om at gøre det lettere for mennesker fra Hongkong at bo, arbejde og bedrive videnskabelig forskning inden for GBA. På grund af uroen er der imidlertid stigende bekymring i Hongkong for, om dets rolle i GBA bliver indskrænket til fordel for andre deltagerbyer.

## Bilaterale forbindelser og samarbejde mellem EU og Hongkong i 2019

Det **13. strukturerede dialogmøde mellem EU og Hongkong** fandt sted i Hongkong den 28. november 2019. Dialogmødet gav lejlighed til at drøfte samarbejde på en lang række områder, herunder bilateral handel, WTO-reformen, finansielle tjenesteydelser, investeringer, offentlige indkøb, told, innovation og teknologi og menneskehandel.

Ifølge undersøgelsen i 2019, som Hongkongs regering har gennemført, har over 2 300 selskaber fra EU etableret sig i Hongkong, og over halvdelen har deres regionale hovedkontor eller regionale kontorer i Hongkong. Virksomheder fra EU er til stede i en bred vifte af sektorer, hovedsageligt finansielle tjenesteydelser og tjenesteydelser til virksomheder, handel, logistik, detailhandel, føde- og drikkevaresektoren og byggesektoren.

I 2019 var Hongkong EU's attendestørste varehandelspartner og den niendestørste af de asiatiske handelspartnere med en samlet handel på 48,0 mia. EUR (+3,4 % i forhold til året før). EU's vareeksport til Hongkong havde en værdi af 36,7 mia. EUR, mens importen fra Hongkong beløb sig til 11,3 mia. EUR, hvilket medførte et betydeligt overskud på 25,4 mia. EUR i EU's favør (EU's fjerdehøjeste bilaterale handelsoverskud). EU opretholdt også sin stilling som Hongkongs næststørste handelspartner efter det kinesiske fastland. EU var Hongkongs næststørste eksportdestination og tredjestørste leverandør af importvarer i årets løb.

[3] https://www.tid.gov.hk/english/aboutus/publications/factsheet/china.html

Hongkong var fortsat et vigtigt transitområde mellem det kinesiske fastland og EU. I 2018 (senest tilgængelige dataår) blev der ledt importvarer fra EU for over 10 mia. EUR til det kinesiske fastland gennem Hongkong, mens værdien af den modsatte varestrøm var på over 35 mia. EUR.

Hongkong var fortsat EU's femtestørste **handelspartner inden for tjenesteydelser** i Asien efter Kina, Singapore, Japan og Indien. I 2018 (senest tilgængelige dataår) udgjorde den bilaterale handel med tjenesteydelser 29,3 mia. EUR (+8,7 % i forhold til året før). EU's import af tjenesteydelser fra Hongkong udgjorde 14,8 mia. EUR, mens eksporten til Hongkong beløb sig til 14,5 mia. EUR, hvilket resulterede i et lille underskud for EU på 325 mio. EUR.

De gensidige **investeringsstrømme** mellem EU og Hongkong var fortsat yderst betydelige. Hongkongs statistikker viser, at hvis der ses bort fra offshorecentre, er EU den andenstørste udenlandske investor i Hongkong med i alt 2 300 virksomheder og en samlet investeringsværdi på 136,2 mia. EUR svarende til et bidrag på 8,2 % af de samlede udenlandske direkte investeringer ved udgangen af 2018 (senest tilgængelige dataår). Omvendt beløb de samlede udenlandske direkte investeringer i EU fra Hongkong sig ved udgangen af 2018 til 168 mia. EUR, hvilket gør Hongkong til en bemærkelsesværdig kilde til UDI i EU.

Hongkongs fremtrædende plads i investeringsrelationerne med EU skyldes til dels, at en betragtelig andel af de investeringer, som i statistikkerne angives som "Hong Kong FDI", reelt stammer fra det kinesiske fastland. Ifølge Hongkongs handelsudviklingsråd dirigeres eller kanaliseres da også over 60 % af alle kinesiske investeringer i udlandet gennem Hongkong. Ligeledes kanaliseres en betydelig procentdel af EU's direkte investeringer i Kina gennem Hongkong. Nogle af de vigtigste grunde hertil er tilstedeværelsen af udbydere af tjenesteydelser af høj kvalitet og det forudsigelige lovgivningsmiljø og retsstatsprincippet i Hongkong.

I løbet af året fortsatte EU og Hongkong samarbejdet på **toldområdet** i henhold til en handlingsplan for bedre beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder finansieret med IP Key-midler. Handlingsplanen blev i 2019 udvidet til at omfatte søhavne i EU med hensyn til samarbejde og fælles kontrol af omladningsfragt. Der blev afholdt et møde i Hongkong i marts i arbejdsgruppen om intellektuelle ejendomsrettigheder mellem EU og Hongkong, og det 11. møde i det fælles toldsamarbejdsudvalg mellem EU og Hongkong blev afholdt i Bruxelles i juli. Trods et forbilledligt samarbejde var Hongkong stadig den næststørste kilde, målt i værdi, til import i EU af varer, som krænker intellektuelle ejendomsrettigheder, selv om disse varer ikke er produceret i området. Begge sider overvejer, hvordan problemet kan nedbringes og samarbejdet på dette område forbedres.

Hongkongs myndigheder offentliggjorde to nye indkaldelser af bidrag til støtte for deltagere i **Horisont 2020** fra Det Særlige Administrative Område. Under det strukturerede dialogmøde enedes EU og Hongkong om at undersøge muligheden for at udvide Hongkongs samfinansieringsordning for Horisont 2020 til også at omfatte den private sektor.

For så vidt angår **samarbejdet på skatteområdet** ændrede Hongkong i februar 2019 de to resterende ordninger for henholdsvis ""Offshore Funds" og "Offshore Private Equity Funds" for at imødekomme EU's bekymringer med hensyn til de afgrænsende foranstaltninger. På denne baggrund fandt Rådet i marts 2019, at Hongkong havde opfyldt sine forpligtelser vedrørende god skatteforvaltning.

På området for **bekæmpelse af hvidvask og finansiering af terrorisme** udsendte den finansielle aktionsgruppe (FATF) den fælles evalueringsrapport for Hongkong i september 2019[4]. Hongkong er en jurisdiktion med en betydelig aktivitet inden for virksomhedsetablering. For nylig opgraderede Hongkong sin ordning for at sikre, at virksomhederne indsamler og vedligeholder oplysninger om reelt ejerskab hos sig, men effektiviteten af disse nye foranstaltninger er endnu ikke bevist fuldt ud. Hongkong bør også gøre mere for at sikre, at oplysninger om reelt ejerskab i forbindelse med juridiske ordninger er lettere tilgængelige, og at de er nøjagtige.

EU og Hongkong fortsatte samarbejdet om at øge **den mellemfolkelige kontakt**, navnlig inden for forskning, akademisk samarbejde, studerendes mobilitet, kultur og kreative brancher.

EU's kontor i Hongkong gennemførte en bred vifte af kulturelle, økonomiske og offentlige diplomatiske aktiviteter, ofte i partnerskab med EU-medlemsstater og disses kulturelle institutioner. Blandt årets højdepunkter var EU-filmfestivalen, EU's sprogdag, Hongkongs bogmesse, deltagelsen i Hongkongs årlige LGBTI-pride, en workshop om engangsplast, partnerskab med IOM om den globale migrationsfilmfestival, Hongkongs workshop om forebyggelse af menneskehandel og en filmfremvisning og paneldiskussion om udenlandske husarbejderes rettigheder. EU's kontor holdt hyppige møder med embedsmænd, lovgivere og repræsentanter for den akademiske verden og civilsamfundet.

[4] http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-Hong-Kong-China-2019.pdf.